

اصول حاکم بر ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی در آموزش های فنی و حرفه ای

مقدمه

شخص را درباره عملکرد دیگران مورد توجه قرار می دهد. از یک نظر، ارزشیابی عملکرد هنگامی عاری از هرگونه تعصب خواهد بود که با دانش آموزان برخورد منصفانه و عادلانه ای صورت گیرد.

به منظور نظام بخشی به تصمیمات درخصوص ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی در شاخه فنی و حرفه ای، می باید اصول حاکم بر آن که ناظر بر تحقق شایستگی ها و دستیابی به سطوح شایستگی ها و صلاحیت های حرفه ای ملی ایران است، مدنظر برنامه ریزان درسی و هنرآموزان قرار گیرد.

اصول ارزشیابی پیشرفت تحصیلی نقش بازدارندگی و هدایتگری دارند و تکالیف لازم به منظور تحقق این اصول برای نظام آموزشی، هنرستان، هنرآموز و ... دارای اهمیت است. اگر ابزار ارزشیابی در سطح منطقه و براساس استانداردهای محلی یا ملی و یا بانک سؤالات امتحان درست شود و نتایج نیز دارای اعتبار وسیع باشند، ضروری است کارشناسان مراکز ملی سنجش و هنرآموزان منطقه، آموزش های کافی را در زمینه مدیریت و طراحی ارزشیابی دیده باشند.

معیارهای عمده یک نظام ارزشیابی خوب عبارتند از:

روایی^۱: اندازه گیری عملکرد هنگامی مطلوب است که مناسب و فاقد هرگونه اضافات و کمبودها باشد. اندازه گیری هنگامی دارای اعتبار است که واقعاً آنچه را در حدود اندازه گیری آن است، به شکل درست و صحیح اندازه گیری کند (یعنی اندازه گیری باید استاندارد عملکرد حرفه ای انتخاب شده را اندازه گیری کند).

پایایی^۲: ارزشیابی باید در اندازه گیری آنچه مورد نظر است، تداوم داشته باشد و در زمان های متفاوت نتایج مشابه ارائه دهد. (یعنی بتواند این استانداردها را به صورت یکنواخت و ناوابسته به یک مکان یا دستگاه خاص، ارزشیابی کند).

عاری بودن از هرگونه تعصب: معیار عاری بودن از هرگونه تعصب دو عنصر مهم را در برمی گیرد: اولین مورد به مسائل مربوط به برخوردهای منصفانه با دانش آموزان می پردازد و مورد دوم نیز مسائل مربوط به ذهنی بودن قضاوت های یک

کلیدواژه ها:

ابزارهای ارزشیابی، ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، تکالیف عملکردی، شایستگی، فرایندمحوری و نتیجه محوری

اگر قرار باشد ابزارهای ارزشیابی استاندارد شده و به صورت متمرکز تدوین شوند، لازم است این کار توسط متخصصان ارزشیابی و به کمک افرادی که استانداردهای حرفه را تدوین کرده‌اند، صورت پذیرد. خطا در تعیین روایی و اعتبار آزمون‌های ملی دارای اثرات منفی بسیاری خواهد بود. باید توجه داشت که آموزش و مهارت‌آموزی مبتنی بر شایستگی نیز جهت‌گیری‌هایی دارد که هر یک بر مبنای معرفتی خاص استوار است. بدیهی است بدون توجه به این مبانی، ممکن است تدوین برنامه‌های درسی با اهداف نظام آموزشی، موقعیت‌های اقتصادی و نیز فناوری موجود جامعه ایران تناسب نداشته باشد و از کارایی لازم برخوردار نباشد.

ارزشیابی پیشرفت تحصیلی و تربیتی در شاخه فنی و حرفه‌ای ناظر بر تحقق شایستگی‌ها و دستیابی به سطوح شایستگی‌ها و صلاحیت حرفه‌ای ملی ایران به شرح زیر است:

۱. تنوع ابزارها و روش‌ها در بهره‌گیری از شایستگی‌های پایه در موقعیت‌های گوناگون

ابزارها و روش‌های سنجش پیشرفت تحصیلی و شایستگی‌های حرفه‌ای و عمومی متنوع‌اند. استفاده از روش‌ها و ابزارهای گوناگون برای جمع‌آوری اطلاعات در مورد وضعیت یادگیری دانش‌آموزان موجب افزایش اعتبار نتایج ارزشیابی می‌شود. هنرآموزان با توجه به هدف‌ها، ماهیت درس و نوع موارد ارزشیابی، انواع متفاوت روش‌های ارزشیابی (مانند پرسش‌های شفاهی، آزمون‌های عملی، انواع پرسش‌های عینی و انشایی، روش‌های مشاهده رفتار، پوشه‌های مجموعه کار، ارائه مقاله و طرح، گزارش مربوط به فعالیت‌های تحقیقاتی، ارزشیابی عملکردی، ارزشیابی مستمر، انواع دست‌ساخته‌ها، روش خودسنجی و ...) را به خدمت می‌گیرند.

۲. شواهد کافی و متنوع برای قضاوت

قضاوت در خصوص دستیابی هنرجویان به اهداف برنامه درسی، با ارائه شواهد کافی و متنوع میسر خواهد بود. در صورتی که روش‌ها و ابزارهای مناسب، از جمله آزمون‌های شفاهی و کتبی، آزمون‌های عملکردی (آزمون شناسایی، آزمون کتبی عملکردی در موقعیت‌های شبیه‌سازی شده، نمونه کار)، پروژه و ... به خدمت گرفته شوند، جمع‌آوری اطلاعات درباره

کمیت و کیفیت آموخته‌های هنرجویان، به منظور تحقق اهداف یادگیری، به درستی انجام خواهد شد. انواع «آزمون‌های شفاهی و کتبی»، شامل صحیح - غلط، جور کردنی، چند گزینه‌ای و تشریحی، تنها برای حوزه شفاهی متناسب با سطح شایستگی مورد نظر مناسب هستند.

«آزمون‌های عملکردی» فرایند و نتایج یادگیری دانش‌آموزان را به طور مستقیم مورد سنجش قرار می‌دهند. این آزمون‌ها با دانش و مهارت سر و کار دارند. با توجه به اینکه در آزمون‌های عملکردی موقعیتی فراهم می‌شود که دانش‌آموز می‌تواند مهارت و دانش کسب کرده را از خود بروز دهد، این آزمون ابزار بسیار خوبی برای آگاهی از میزان شناخت و مهارت هنرجوست. علاوه بر آن، هر نوع فعالیت یا کار خلاقانه هنرجو که از طریق آن می‌تواند، آنچه را آموخته است به نمایش بگذارد یا بیان کند، مورد توجه قرار می‌دهد. ارزشیابی به صورت مستمر و عملکردی، مبتنی بر عمل خواهد بود.

با استفاده از ابزارهای مناسب و متفاوت، می‌توان شواهد کافی برای قضاوت فراهم ساخت.

توجه به تفاوت‌های فردی آنان نیاز دارد. توجه به روش‌هایی به منظور نوآوری و خلاقیت و تأکید بر آن‌ها، با توجه به واقعیت‌های دنیای کار و رقابت سالم، ضروری است.

۴. نقش خودآگاهی و خود ارزیابی در دستیابی به سطوح شایستگی بالاتر

رفع کاستی‌ها و دستیابی به سطوح بالاتر شایستگی در هر یک از حوزه‌های یادگیری با تأکید بر خودآگاهی، خودارزیابی و تصمیم‌گیری از سوی هنرجویان امکان‌پذیر خواهد بود.

در «ارزشیابی شایستگی عمومی و حرفه» درصدی از قضاوت توسط هنرجو صورت خواهد گرفت. افزایش نگرش مطلوب نسبت به مدرسه، افزایش علاقه به یادگیری، افزایش بهداشت روانی (اعتمادبه‌نفس، افزایش روحیه انتقادپذیری و کاهش اضطراب و ...)، فراهم شدن فرصت نقد و ارزیابی عملکرد هنرجویان توسط خود آنان و هم‌سالانشان از ویژگی‌های این ارزشیابی در رسیدن به شایستگی‌های فنی و غیرفنی است و می‌تواند به تصمیم‌گیری از سوی هنرجویان بینجامد. شرایط عملکرد هنرآموزان و آموزش و رشد توانایی مهارت خود ارزیابی، در شرایط محیط مدرسه تأثیرگذار خواهد بود.

در ارزشیابی شایستگی عمومی و حرفه، ۱۰ تا ۲۰ درصد قضاوت توسط هنرجو انجام خواهد پذیرفت و تکالیف کاری همراه با سطح بندی شایستگی‌های حرفه‌ای و عمومی خواهد بود.

خود ارزیابی هنرجو با درک رسیدن از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب دارای ارزش و خودبخشی از هدف ارزشیابی است که در آن، شایستگی‌های فنی و غیرفنی توأمان اتفاق می‌افتند.

فهم روش‌های جبران کاستی‌ها در رسیدن به شایستگی و امکان ارزشیابی مجدد در صورت نیاز تا پایان سال تحصیلی، از ویژگی‌های این نوع ارزشیابی است.

۵. عدم استفاده از شرایط اضطراب‌آور

شرایط ارزشیابی مبتنی بر این اصل است و با توجه به ارزشیابی مستقل هر پودمان و امکان جبران برای هر پودمان، اتمام هر مرحله و موکول نشدن آن به پایان سال تحصیلی تا رسیدن به شایستگی، شرایط اضطراب را به شدت کاهش می‌دهد.

۳. ارزشیابی متنوع، منعطف و مستمر با توجه به وجوه متفاوت یادگیری هر یک از هنرجویان

ارزشیابی با توجه به نوع محتوا و شایستگی، نوع مخاطب و ... متفاوت خواهد بود. ارزشیابی مراحل ساخت یک قطعه، ارزشیابی مراحل پرورش یک گیاه، یا تهیه و ارائه یک کار هنری، با ارزشیابی از یک فعالیت ورزشی متفاوت است.

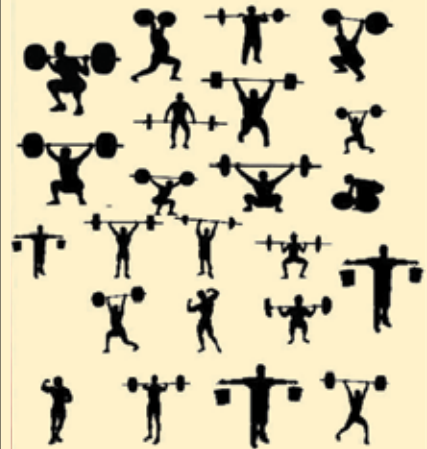
زمان نیز در ارزشیابی، با توجه به محتوا و نوع مخاطب، می‌باید متفاوت باشد. زمان در ارزشیابی مراحل پرورش گیاه انعطاف زیادی نیاز دارد.

آموزش مبتنی بر شایستگی به تفاوت استعداد افراد، بیشتر نگاه تفاوت زمانی دارد و به دنبال دادن فرصت زمانی برای رسیدن به شایستگی است که اتفاق خواهد افتاد.

هم‌چنین ارزشیابی مستمر که در طول سال تحصیلی اتفاق می‌افتد، شرایط را برای برنامه‌ریزی هنرآموزان به‌منظور رفع کاستی‌های احتمالی برخی هنرجویان با شرایط جسمی، عقلی و روانی متفاوت آماده و فرصت جبران را فراهم می‌سازد. اجرای این اصل به امکانات متناسب با محتوا و تعداد هنرجویان رشته‌ها، شکیبایی هنرآموزان، آموزش‌های مستمر برای نهادینه شدن روش‌های نو ارزشیابی در اجرا، آمادگی‌های جسمی، عقلی و روانی هنرجو، و ... با

استاندارد آموزش

چگونه فرد برای اخذ صلاحیت، تربیت می شود؟

استاندارد ارزشیابی

چه زمانی فرد، صلاحیت شاغل شدن را دارد؟

رکورد ورود به مسابقات قهرمانی کشور: مجموع یک ضرب و دوضرب ۲۴۵ کیلوگرم
 رکورد ورودی آسیای: مجموع یک ضرب و دو ضرب ۴۱۰ کیلوگرم
 رکورد ورودی المپیک: مجموع یک ضرب و دو ضرب ۴۵۰ کیلوگرم

استاندارد شایستگی

چه کارها یا چه مراحل در حرفه، فرد باید انجام دهد؟

وزنه برداری:
 ۱- حرکت یک ضرب
 ۲- حرکت دوضرب
 ۳- ...

از کم و کیف یادگیری درس‌های متفاوت، قرار گیرند تا قضاوت در مورد وضعیت پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان براساس معیارهای یکسان انجام شود و تحت‌الشعاع برداشت‌های کلی تصمیم‌گیرندگان قرار نگیرد.

اما نکته مهم، مشارکت کارفرما و یا به عبارت دیگر، مشارکت متولی کار (تعیین‌کننده استاندارد) یا دنیای کار است که می‌باید به‌طور جدی در امر ارزشیابی و پررنگ‌تر از سایر ذی‌نفعان مورد توجه باشد. بدون تردید تدوین شایستگی‌هایی که بتوانند هم در عرصه آموزش و هم در حوزه کار مناسب باشند، امری دشوار و مستلزم هماهنگی کارفرمایان، برنامه‌ریزان و دست‌اندرکاران نظام آموزشی است.

۷. حفظ نقش هنرستان و هنرآموز در ارزشیابی

در فرایند ارزشیابی، نقش محوری و تصمیم‌سازی هنرستان و هنرآموز در چارچوب سیاست‌های کلی آموزش و پرورش حفظ خواهد شد. ارزشیابی نهایی گروه کاری توسط تیمی از هنرآموزان انجام می‌شود. در این ارزشیابی نظر هنرآموزان در مورد ارتقای تحصیلی هنرجویان از اهمیت بیشتری برخوردار است و ضرورت دارد، هنرآموزان از هدف‌ها و انتظارات درس‌ها و نشانه‌های تحقق آن‌ها آگاهی داشته باشند تا براساس آن بتوانند، برای ارتقای هنرجویان به پایه بالاتر قضاوت صحیحی داشته باشند. همچنین، با توجه به شناخت هنرجو، شایستگی‌های غیر فنی همچون مدیریت منابع، مدیریت زمان و ... را آموزش

روش سنجش از کل به جزء، به گونه‌ای که کل پودمان مورد سنجش قرار گیرد، اطلاع داشتن از نحوه آزمون، سنجش غیرنمونه‌ای و تغییر مقیاس سنجش از کمی به کیفی، به تحقق این اصل کمک می‌کند. شرایط ارزشیابی مبتنی بر شرایط ذکر شده در استاندارد ارزشیابی بوده و منصفانه است.

تغییر ساختار نمره‌دهی (شایسته است - شایسته نیست)، توجه به اقدامات اصلاحی و جبرانی در فرایند آموزش، و اینکه ارزشیابی ابزاری برای یادگیری است، از مزایای ارزشیابی مبتنی بر شایستگی است. کتاب همراه هنرجو، با هدف کاهش حافظه محوری، کاهش وابستگی به کتاب درسی در کارهای عملی، و تسهیل سنجش و ارزشیابی اهداف اصلی، تدوین شده است و اعتماد به نفس، سلامت روانی و تقویت خود پنداره مثبت را برای هنرجو به همراه خواهد داشت.

۶. مشارکت سایر هنرجویان و والدین در سنجش

به منظور تبیین و منعکس کردن ظرفیت‌های وجودی و وجوه توانایی‌های متفاوت هر یک از هنرجویان، از مشارکت سایر هنرجویان برای سنجش قضاوتی در فرایندهای ساخت، طراحی، تعمیر، نصب، تحلیل و اپراتوری استفاده خواهد شد و شرایطی که هنرجو بتواند از یادگیری‌ها و عملکردهای خود و دیگران ارزشیابی (قضاوت) داشته باشد، فراهم می‌شود. لازم است اولیا نیز در جریان ملاک‌های ارزشیابی

عوامل افزایش دهنده درستی سنجش شایستگی

و تحلیل نظام‌دار شواهد درباره میزان دستیابی یادگیرنده به مراتبی از شایستگی یا نتایج یادگیری، به منظور قضاوت و تصمیم‌گیری درباره ارتقای هنرآموزان به پایه یا دوره بالاتر صورت می‌گیرد. اما آنچه در ارزشیابی پیشرفت تحصیلی شایستگی محور اتفاق می‌افتد، جمع‌آوری و تحلیل نظام‌دار شواهدی از دستیابی یادگیرنده به مراتبی از شایستگی در فرایند تربیت در طول دوره/سال تحصیلی است که برای قضاوت در مورد ارزش آن‌ها براساس ملاک‌ها و سطوح عملکرد تعیین شده در هدف‌ها به منظور اصلاح و هدایت یادگیری/ارتقای آنان به پایه‌ها/دوره‌های تحصیلی بالاتر صورت می‌گیرد. رعایت استانداردها عملکرد تکالیف کاری به‌عنوان نتیجه فرایند یاددهی - یادگیری تلقی می‌شود. برخی از نتایج باید در دنیای کار (کارآموزی) ارزشیابی شوند.

۹. کارگروهی و حل مسئله

پروژه به هنرجویان این امکان را می‌دهد که آزمایش کنند، تصمیم بگیرند، ایده‌ها را بررسی کنند و دنبال راه‌حل‌هایی بگردند. مهم‌تر از همه، درباره خود و دنیای اطراف خود مطالعه کنند. پروژه گروهی مستلزم شرکت گروه در برنامه‌ریزی، تحقیق، بحث گروهی و ارائه محصول است. فرایند ارزشیابی در بستر کارگروهی و موقعیت‌های جدید حل مسئله، علاوه بر آنکه وجه رقابت‌زایی با رقابت‌جویی را به حداقل می‌رساند، زمینه شکوفایی هنرجویان را نیز فراهم می‌کند. همکاری، هماهنگی و کار تیمی کلیدی برای موفقیت در همه مراحل زندگی خواهد بود.

حل مسئله مستلزم دو شایستگی غیرفنی «تفکر منطقی» و «تفکر خلاقانه» است. این روش ذات کارهای واقعی است و بیشتر در چالش‌های واقعی از آن استفاده می‌شود. فراگیری شایستگی‌های غیرفنی در این روش اهمیت دارد.

۱۰. ارزشیابی به‌عنوان بخش

جدایی ناپذیر فرایند یاددهی - یادگیری

هر نوع تدریس هنرآموز به یادگیری منتهی نمی‌شود. گرچه «آموزش» مجموعه‌ای از فعالیت‌هایی است که در پی تسهیل یادگیری هستند، آنچه برای هنرآموز در امر آموزش اهمیت دارد، شناخت یادگیرنده و تسهیل یادگیری برای اوست. لذا آموزش و یادگیری ضمن ارتباط با یکدیگر، دو فرایند مستقل‌اند. بر این اساس، ارزشیابی از آموزش هنرجو و میزان

دهند و قضاوت کنند. هر گونه ضعف در شناخت شایستگی‌های درس و یا ضعف در تولید و انتخاب فعالیت‌های جبرانی، تهدیدی در سر راه توفیق ارزشیابی است.

نقطه ضعف این روش زمانی مشاهده می‌شود که هنرآموزان از کاربرد انواع گوناگون ارزشیابی سر باز زنند و به همین علت در بهبود آموزش خود دچار مشکل شوند. در رویکرد شایستگی (به‌ویژه بر مبنای تلفیقی و کل‌گرا)، مدرسه‌ها ناگزیر باید به سازمان‌دهی مجدد خود دست بزنند. آن‌ها نباید تنها به ارائه مجموعه دانشی ثابت و استاندارد شده اکتفا کنند، بلکه باید با همکاری سازمان‌ها و کارفرمایان به برگزاری دوره‌های تخصصی بپردازند.

۸. نتیجه محور و فرایند محور

در ارزشیابی مبتنی بر شایستگی^۴ نمره‌دهی هر پودمان شامل دو بخش «ارزشیابی فرایندی یا مستمر» و ارزشیابی «نتیجه‌ای یا پایانی» است. در ارزشیابی مستمر، براساس ارزشیابی مراحل انجام کار در کتاب درسی و با توجه به فرایند یاددهی - یادگیری، نمره داده می‌شود. در سنجش شایستگی‌ها هم ارزشیابی فرایند محور به کار گرفته می‌شود. تقویت اعتمادبه‌نفس، تحکیم آموخته‌های دانش‌آموزان، تعیین نقاط قوت و ضعف هنرجویان در فرایند یاددهی - یادگیری، از هدف‌های ارزشیابی مستمر هستند. یکی از چالش‌های ارزشیابی فرایندی یا مستمر، نهادینه کردن روش‌های ارزشیابی مستمر برای مدیران، هنرآموزان و هنرجویان است. همچنین، استفاده از شیوه‌های گوناگون این نوع ارزشیابی باید جزء وظایف هنرآموزان قرار گیرد.

در ارزشیابی پیشرفت تحصیلی نتیجه‌محور، جمع‌آوری

یادگیری ضرورت دارد تا بازده برنامه‌های آموزشی روشن شود. به همین دلیل، ارزشیابی جزء لاینفک فرایند یاددهی - یادگیری محسوب می‌شود، نه حلقه جدا و مفقود یادگیری. ارزشیابی باید در خدمت آموزش قرار گیرد. در صلاحیت حرفه‌ای معلمان نیز، رسیدن به استاندارد ارزشیابی ضروری است.

از نتایج ارزشیابی پیشرفت تحصیلی برای برنامه‌ریزی نظام آموزشی، اصلاح و بهبود برنامه‌ها و روش‌ها و آموزش و رشد حرفه‌ای هنرآموزان استفاده می‌شود، این نتایج تنها به‌عنوان نقطه پایانی تلقی نمی‌شوند. از ویژگی‌های بارز ارزشیابی پیشرفت تحصیلی توجه به ارزشیابی به مثابه ابزاری برای یادگیری، تأکید بر معیارها و ملاک‌های موفقیت‌آمیز در فرایند آموزش، توجه به روند پیشرفت تحصیلی هنر جو به جای توجه افراطی به آزمون‌های پایانی و افزایش بهداشت روانی محیط یاددهی - یادگیری است.

۱۱. بهره‌گیری از تکالیف عملکردی در سنجش

در استاندارد ارزشیابی حرفه، ارزشیابی و سنجش مبتنی بر واقعیات و شرایط موجود خواهد بود؛ انجام رفتار یا وظیفه خاصی که تلفیقی از دانش، مهارت و نگرش است. عملکرد هنر جو در فرایند کار و براساس استاندارد عملکرد، و همچنین میزان شایستگی هنر جو براساس پایین‌تر از حد انتظار، در حد انتظار و بالاتر از حد انتظار، سنجیده می‌شود. تکالیف عملکردی طی چند مرحله کاری در یک واحد یادگیری انجام می‌پذیرند و شایستگی در آن پودمان را، با توجه به حداقل نمره قبولی هر مرحله، شایستگی در ایمنی، بهداشت و توجهات زیست محیطی، و اخذ میانگین مراحل، محقق می‌سازد. هنرآموزان باید دقت داشته باشند، محتوای تکالیف عملکردی در ارزشیابی باید با مسائل دنیای واقعی یادگیرنده و تجربه‌های زندگی هم‌سو باشد و توانایی او را در حل مسائل و چالش‌ها مورد ارزیابی قرار دهد.

در زمینه تربیت حرفه‌ای، این جهت‌گیری، یعنی حرکت از برنامه درسی موضوع محور به برنامه درسی شایستگی محور، ضرورت به شمار می‌رود. در حقیقت، تغییرات پدیدآمده در دنیای کار و اشتغال طی دهه‌های اخیر، لزوم بازنگری در برنامه‌های درسی تربیت حرفه‌ای را بیش از پیش آشکار ساخته است. به همین دلیل، در قلمرو تربیت حرفه‌ای و مهارت‌آموزی نیز توجه برنامه‌ریزان به رویکرد

شایستگی معطوف شده‌است و بر این اساس بازنگری در برنامه‌های درسی را مورد توجه قرار داده‌اند.

به‌طور کلی، تأکید این رویکرد در آموزش حرفه‌ای بر پیامدهای مهارت‌آموزی و فعالیت‌هایی است که فرد پس از پایان دوره آموزش می‌تواند در محیط کار انجام دهد. در واقع، هدف مهارت‌آموزی و تربیت حرفه‌ای مبتنی بر شایستگی، تربیت افرادی است که از دانش و مهارت استاندارد شده و متناظر با محیط کار برخوردارند و می‌توانند در زمینه واقعیت‌های محیط کار به تأمل بپردازند. به عبارت دیگر، این دیدگاه یادگیری در محیط کار و نیز کار در ضمن درس را مورد توجه قرار می‌دهد.

۱۲. کسب تمامی شایستگی برای اخذ صلاحیت

زمانی هنر جو شایسته دریافت مدرک صلاحیت حرفه‌ای می‌شود که در تمامی پودمان‌ها گواهی‌نامه شایستگی دریافت کرده باشد و در پودمان زمانی گواهی‌نامه شایستگی دریافت می‌کند که در تمامی کارها، شایستگی انجام کار را با توجه به استاندارد عملکرد داشته باشد.

در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، بر اجرای شایستگی‌های غیرفنی همراه با شایستگی‌های فنی تأکید می‌شود و این تأکید که در تمام مراحل آموزش به‌صورت تلفیقی جریان دارد و در هر تکلیف کاری، زیر عنوان‌های ایمنی و بهداشت و توجهات زیست محیطی ارائه می‌شود. در ارزشیابی هر واحد یادگیری، ارزشیابی از شایستگی‌های غیر فنی اشاره شده، به‌صورت مستقل مورد تأکید است و رعایت نکردن آن، به معنای قبول نشدن در کل واحد یادگیری است. در واقع، ارزشیابی در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای به‌صورت تربیت یکپارچه دیده می‌شود. شایستگی‌های حرفه‌ای دنیای کار بر استاندارد عملکرد استوار است. آن سطح شناخته شده و قابل قبول برای انجام یک کار در یک حرفه یا شغل، استاندارد عملکرد آن کار نامیده می‌شود. استاندارد عملکرد شرایط انجام کار، عملکرد و معیار ارزیابی نکات کلیدی محسوب می‌شود.

در حقیقت، آموزش و مهارت‌آموزی مبتنی بر شایستگی، شیوه‌ای مبتنی بر پیامد است. به عبارت دیگر، برنامه‌ریزی و یادگیری مبتنی بر شایستگی در قلمرو شغلی به معنای شناسایی شایستگی‌هایی است که با عملکرد آینده فرد ارتباط مستقیم دارند.

* پی‌نوشت‌ها

1. Validity
2. reliability
3. non Sampling

۴. تعریف شایستگی برگرفته از مبانی نظری تحول بنیادین عبارت است از: مجموعه صفات و توانایی‌هایی که یادگیرنده با ترکیب و هماهنگ کردن دانش، نگرش، گرایش (میل)، باور، اراده و مهارت‌های مرتبط با ساخت‌های شش‌گانه، به صورت یک کل سازمان یافته، در وجود خود فعلیت می‌بخشد و امکان عملکرد موفقیت‌آمیز و آگاهانه را در جهت درک رابطه‌ها و بهبود مداوم موقعیت خود و دیگران براساس معیارهای اسلامی فراهم می‌کند (عمل)

* منابع

۱. جداول استاندارد ارزشیابی پیشرفت تحصیلی رشته‌های فنی و حرفه‌ای (۱۳۹۵). دفتر تألیف کتب درسی فنی و حرفه‌ای و کار دانش.
۲. «راهنمای معلم در ارزشیابی توصیفی». سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی (۱۳۹۵). دفتر تألیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری.
۳. سند برنامه درسی ملی رشته‌های متفاوت در نظام ۳-۳-۳. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.
۴. شورای راهبردی آموزش‌های فنی و حرفه‌ای (۱۳۹۵). ارزشیابی پیشرفت تحصیلی مبتنی بر شایستگی در آموزش‌های فنی و حرفه‌ای ویژه‌نامه رشد آموزش فنی و حرفه‌ای و کار دانش. دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی. شهرپور.
۵. صفوی، امان‌الله (۱۳۷۳). «ارزشیابی پیشرفت تحصیلی». کفایشان، محمد (۱۳۹۵).
۶. «آموزش شایستگی‌های غیر فنی در دوره دوم متوسطه». ویژه‌نامه رشد آموزش فنی و حرفه‌ای و کار دانش. دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی. شهرپور.
۷. مرجانی، بهناز (۱۳۹۵). «گذر از برنامه درسی سنتی به برنامه‌ریزی مبتنی بر شایستگی». رشد آموزش فنی و حرفه‌ای و کار دانش. دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی. زمستان.